

BILDNING FÖR ALLA

Målsättningen för projektet ***Bildning för alla*** är att konkret synliggöra det samarbete som redan existerar i Svenskfinland mellan den fria bildningen och olika läroanstaltsformer genom kartläggning.

Kartläggningen har gjorts genom intervjuer med två organisationer, Helsingfors arbis och Kronoby folkhögskola, som redan har välfungerande utbildningssamarbeten. Dels har även en enkätundersökning riktad till Bildningsalliansens medlemmar utförts.

Intervjuerna har gjorts i syfte att exemplifiera samarbetsformerna samt fungera som goda exempel på hur den fria bildningen och övriga utbildnings stadier kan samarbeta och komplettera varandra.

HELSINGFORS ARBIS

Helsingfors arbis har utbildningssamarbeten som sträcker sig ända från dagvård upp till gymnasiet.

Tillsammans med tre svenska gymnasier i Helsingforsregionen har samarbetet med Arbis främst fokuserat på **språkkurser**. Under läsåret 2016–2017 ordnas kurser i italienska och kinesiska på två olika nivåer i bägge språken.

Kurserna hålls fysiskt i Arbis utrymmen och hålls en gång per vecka och sträcker sig därför över två hela gymnasieperioder. Språkkurserna är öppna även för övriga deltagare än gymnasieelever.

De studerande får räkna kurserna till godo genom gymnasiepoäng. Dock räcker inte kursmängden till för att kunna avlägga studentprov i språken.

Kurserna planeras och administreras i sin helhet av Arbis och finansieringen fördelas för gymnasierna genom en avgift per studerande.

Samarbetet med gymnasierna har pågått under en lång tid, men har ökat under de senaste 2 åren. Deltarantalet har varit mellan 10–20 elever per läsår.

Lsåret 2016–2017 ordnas även kurserna **Släktforskning** och **Mediekritik och konstnärligt berättande** i samarbete med gymnasierna.

Kursen släktforskning får studeranden räkna som en tilläm-

pad kurs i historia. Kursen ordnas i flerform, med regelbundna träffar på Arbis samt självständigt arbete under en period på t.ex. två veckor. Som stöd för undervisningen används undervisningsplattformen Fronter där studeranden och lärare kan ha kontakt mellan träffarna.

Mediekritik och konstnärligt berättande är på så viss speciell därför att lärarna kommer från de olika gymnasierna medan Arbis administrerar den. Kursen kan väljas som en tillämpad kurs i modersmål, bildkonst eller alternativt samhällslära.

Utöver detta ordnar Arbis stöd- och prepkurser i modersmål, matematik och finska. Dessa kurser ger inga gymnasiepoäng och de studerande bekostar själva sina kurser.

För **högstadiееlever** (årskurs 7–9) har samarbetet handlat om korta tillvalskurser i ämnena drama och spanska. Kurstillfällena ordnas i Arbis utrymmen och eleverna tar sig själva dit. Samarbetet har medfört att skolorna kunnat erbjuda elever undervisning i ämnen som annars inte kunde ha ordnas inom skolans verksamhetsram. En stor fördel i detta sammanhang har varit att Arbis mycket lättare kan anställa frilansande lärare/timlärare för kortare kurser. I kurserna har ca 15 elever från de olika svenska högstadierna deltagit per läsår. Dessutom ordnas även en temadag för vänelever från två högstadieskolor i Helsingfors varje läsår. Under temadagen får eleverna delta i dramaundervisning i form av yttrycks- och interaktionsövningar. Deltagarna tillreder under dagen tillsammans sin gemensamma lunch.

Arbis har även samarbetat med **lågstadieskolor** och **daghem** i form av enskilda kurser och temadagar. För lågstadieelever har det ordnats temadagar kring pyssel, hantverk, cirkus och gymnastik. Under läsåret 2016–2017 har även Arbis tillsammans med Hoplaxskolan ett projekt kring diktantologi inom vilket det ordnas tre lektioner per klass och slutresultatet blir egna skrivna dikter och en gemensam diktantologi. Projektet involverar samtliga 350 elever på Hoplaxskolan.

För daghem i Helsingforsregionen ordnar Arbis en matlagingskurs för dagisbarn och dagispersonalen. Kursen ordnas dagtid och i Arbis utrymmen.

Projekt – SFX svenska

SFX svenska är ett samarbete mellan Helsingfors Arbis, Fortbildningscentrum Prakticum och Luckan.

SFX svenska kombinerar studier i svenska med närvårdarstudier. Programmet inleds med allmänna språkstudier i svenska och en introduktion till närvårdaryrket på Arbis. Därefter avlägges ett lämplighetstest till Prakticum. De som klarar testet kan fortsätta programmet med yrkesstudier och arbetspraktik på Prakticum, samt parallella extra språkstudier på Arbis. Alla studeranden har en egen mentor, via Luckan, som kan stödja dem i studierna. Efter avslutat projekt har de studerande möjlighet att fortsätta studierna på Prakticum. Projektet har pågått från januari 2016 till sommaren 2017. Förhoppningar finns om fortsatt verksamhet. 19 studeranden inledde programmet i januari 2016.

KRONOBY FOLKHÖGSKOLA

På Kronoby folkhögskola har man samarbetat med gymnasier kring utbildning sedan 1995. Verksamheten har varit fortlöpande varje läsår och utbildningarna är valbara för samtliga gymnasiestuderanden inom Kvarnen samkommun (Karleby, Kronoby, Pedersöre, Jakobstad och Larsmo).

Undervisningen sker fysisk på Kronoby folkhögskola och sträcker sig över en gymnasieperiod på 6 veckor. Studierna motsvarar fem gymnasiekurser.

För undervisningen används i huvudsak folkhögskolans anställda lärare eller studerande på folkhögskolans vildmarksguide-linje, men vid behov anlitas även utomstående lärare.

Undervisningen finansieras genom en avgift per deltagande elev. Tidigare kunde studierna erbjudas gratis men eftersom resurserna minskat har undervisningen avgiftsbelagts.

I medeltal deltar 10–20 studeranden i de olika undervisningslinjerna.

5 linjer erbjuds:

Fysio – Med fokus på friluftsliv, idrottsliv och ledarskap. Studeranden får kunskap inom friluftsliv med övernattnings i naturen, pilkfiske, vakbad, skidning, isklättring och andra typer av idrott som bowling, bågskytte men även massage och mental hälsa. De studerande tillbringar varje år 1 vecka i Ruka och under den resan fungerar vildmarksguidestuderande som lärare, vilket samtidigt

fungerar som delprov för dem. Ledarskapsdelen fokuserar på föreläsningar och workshops kring teamwork och gruppindelning.

Musik - Heltidsstudier i musik under en gymnasieperiod. Musiklinjen erbjuds för studeranden flera år och en studerande kan välja att delta i tre perioder (en per läsår) under sin gymnasietid. Undervisningen fokuserar på körsång men gruppen kan forma innehållet tillsammans med läraren. De studerande arbetar i grupp och sjunger, dansar, dramatiserar, improviserar och skapar. Några musikgrupper som bildats under utbildningen har skapat sig ett namn om sig som skickliga a capella-sånggrupper.

Flyglinjen - Teoriskolning för flygcertifikat. Utbildningen är den enda på svenska i Finland, därför kan även studeranden utanför samkommunen delta i denna utbildning. Utbildningens längd är 4 veckor och de studerande kan bo på folkhögskolans internat. Utomstående lärare med behörighet anställs för undervisningen. Utbildningen motsvarar 3-4 gymnasiekurser.

Hantverk - Slöjdtorget och praktisk formgivning. Till slöjdtorget hör mjuka (textil) och hårda (trä) linjen. Inom praktisk formgivning blandas nya och gamla tekniker, nytänkande och tradition. Exempel på tekniker: silversmide, vävning, sömnad, smide, färg- och tygtryck. Oftast deltar endast ett fåtal gymnasiestuderanden i denna linje och de integreras därför i befintliga undervisningsgrupper i folkhögskolans verksamhet.

Konst - Under Kronoby folkhögskolas verksamhet hör även Nordiska konstskolan i Karleby. Här kan studerande också välja att delta under en gymnasieperiod på 6 veckor. Undervisningen

sker i Karleby och sköts av gästlärare från olika håll i Europa.

Studieresor:

Förintelsen - Innebär en resa till Polen/Tyskland där gruppen besöker nazisternas förintelseläger. Riktat till andra årets studerande och består av 2 dagars inledande teoriundervisning på folkhögskolan, gemensam resa och avslutande träff för utvärdering och redovisning.

Afrika - Projekt delfinansierat av Utbildningsstyrelsen. Består av 5 heldagars närstudietillfällen inför en 14 dagars lång resa till Senegal i Afrika. I senaste kurs deltog även Pargas svenska gymnasium i utbildningen. Studeranden från Pargas deltog i endast ett av närstudietillfällena före resan, i övrigt på distans.

Emigration - Projekt delfinansierat av Utbildningsstyrelsen. Folkhögskolan har en vänskola i Vancouver som man besöker. 5 närstudietillfällen på folkhögskolan inför en 15 dagars resa till Vancouver, och 1 avslutande träff för reflektion och utvärdering. Under resan träffar man emigranter och besöker emigrationsorganisationer. Migrationsinstitutet Centret för Svenskfinland som verkar på Kronoby folkhögskola deltar i projektet.

Linjerna Afrika och Emigration ordnas vartannat år och alternerar varandra. För deltagande får studerande räkna 2 gymnasiekurser. I de enskilda studieresorna har deltagarantalet varierat mellan 20-100 elever.

Kronoby folkhögskola administrerar även Kronoby medborgarinstitutets verksamhet och via den erbjuder man också samarbete med det lokala gymnasiet. Repetitionskurser i finska och

matematik, nybörjarkurs i franska och tyska (2 första gymnasiekurserna), spanska, kemilaborationer och Fhj-kurs 16h är exempel på samarbetskurser.

Enkätundersökning riktad till Bildningsalliansens medlemmar

En enkätundersökning sändes till Bildningsalliansens 38 medlemsorganisationer i syfte att kartlägga vilka samarbetsformer som redan existerar mellan fria bildningen och övriga läroinrättningar.

Svar från 13 organisationer kom in, av dessa var 10 svar som beskriver tidigare och pågående samarbetsformer med övriga lärostadier. Genomgående för svaren är att samma organisation ofta har samarbete med flera olika lärostadier.

På frågan vem man samarbetat med uppräknas grundskolor, gymnasier, andra stadiet (yrkesskolor), yrkeshögskolor, universitet, tredje sektorn och andra organisationer inom fria bildningen.

Utbildningssamarbetena har handlat om kursverksamhet, projektverksamhet i olika former, utbyten, forskning, fortbildning, seminarier, workshops och i vissa fall även utrymmeslösningar.

Här nedan några specifika exempel på samarbetsverksamheter:

Kursverksamhet: språkkurser, grundläggande grundundervisning i konst, öppna diskussioner, öppna universitetskurser, föreläsningar, integrationsverksamhet

Projektverksamhet: dans- och musikprojekt med musikinstitut, studiebesök, "Offspring-dag" för 8-klassister med workshops (inom konst, data, hantverk)

I kartläggningen ställdes även frågan vad som gör att utbildningssamarbeten fungerat väl och bland svaren betonas saker som personkemi och personkontakter, långsiktighet och engagemang samt intressen och aktiv initiativförmåga. Positiva effekter av utbildningssamarbeten över sektorsgränser är att deltagare från olika utbildningsinstitutioner och livssituationer möts i och med att verksamheten är öppen för bägge samarbetsparternas målgrupper.

Bildningsalliansens roll

Med projektet "Bildning för alla", och den kartläggning som blivit gjord inom projektet som grund, kommer Bildningsalliansen att fortsätta arbetet med att synliggöra existerande samarbeten mellan olika läroanstaltsformer i Svenskfinland.

Förhoppningar finns att göra vidare kartläggningar och analyser. Detta för att skapa förutsättningar för att sprida modeller och utveckla nya samarbeten som gagnar det finlandssvenska bildningsarbetet på lång sikt.

Syftet med detta kompendium är att exemplifiera hur arbetsmodeller mellan olika läroanstaltsformer kan se ut, samt även fungera som inspirationskälla för utvecklandet av samarbetsverksamhet över sektorsgränser.

**BILDNINGSS-
ALLIANSEN**